

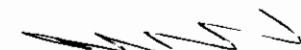
รูปแบบการจัดการขยะของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ถนอมศักดิ์ มากชุมโค

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษและคณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ ได้พิจารณา
ปัญหาพิเศษของ ดนอมศักดิ์ มากชุมโค ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

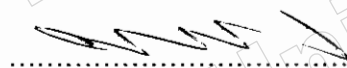
(อาจารย์พรเทพ นามกร)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจน์ย์ ธารเสนา)

กรรมการ

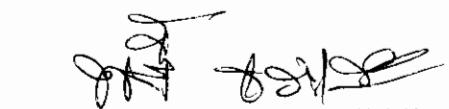
(อาจารย์พรเทพ นามกร)

กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์กฤษฎา นันทเพ็ชร)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจน์ย์ ธารเสนา)

วันที่12... เดือนกรกฎาคม... พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ พรเทพ นามกร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชร ณะเสนา คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อาจารย์กฤษฎา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากนายกเทศมนตรีตำบลหนองพลับ ปลัดเทศบาล ตลอดจนผู้นำชุมชน พนักงาน และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประสิทธิ์ คุณแม่บุญเหลือ มากชุมโค และขอบคุณ คุณปวันรัตน์ มากชุมโค ภรรยา ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของปัญหาพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตา แด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

ถนอมศักดิ์ มากชุมโค

54930361: สาขาวิชา: การบริหารทั่วไป, รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการขยะ/ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ถนอมศักดิ์ มากชุมโค: รูปแบบการจัดการขยะของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (PATTERN OF WASTE MANAGEMENT BASED ON PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY CONDUCTED IN NONGPHLAB SUBDISTRICT, AMPHUR HUA HIN, PRACHUAPKHIRIKHAN PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ: พรเทพ นามกร, รป.ม. 167 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการขยะของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อ 1) รูปแบบการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ 2) ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ ความตระหนักของปัญหาขยะ และการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเทศบาลตำบลหนองพลับ 3) เสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 366 คน และผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้นำชุมชนจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) รูปแบบการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ คือ ส่วนใหญ่มีการคัดแยกขยะไว้ขาย แล้วทิ้งส่วนที่เหลือลงถังขยะ เพื่อให้เทศบาลเก็บไปกำจัด 2) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความตระหนักของปัญหาขยะโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ มี 3 แนวทาง คือ แนวทางที่หนึ่ง ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมกรบรีโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยความพอประมาณกับฐานะของตน แนวทางที่สอง ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะตามหลัก 3 R คือ ลดการใช้ นำมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ และแนวทางที่สาม คือ ส่งเสริมให้ประชาชนนำขยะไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปเลี้ยงสัตว์ นำไปทำพลังงานทดแทน/ พลังงานทางเลือก โดยเทศบาลตำบลหนองพลับต้องกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะเป็นวาระเร่งด่วนด้านสิ่งแวดล้อมประจำปี และต้องจัดกิจกรรมรณรงค์อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักของปัญหาขยะแก่ประชาชน

54930361: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.

(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PATTERN OF WASTE MANAGEMENT/ PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY

THANOMSAK MAKCHUMKO: PATTERN OF WASTE MANAGEMENT BASED ON PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY CONDUCTED IN NONGPHLAB SUBDISTRICT, AMPHUR HUA HIN, PRACHUAPKHIRIKHAN PROVINCE. ADVISOR: PORNTHEP NAMAKORN, M.P.A. 167 P. 2013.

The purposes of this study were to examine the pattern of waste management of people living in Nongphlab Subdistrict, Prachuapkhirikhan Province and to investigate the level of their understanding and awareness of waste problems and management according to the philosophy of sufficiency economy. The subjects participating in this study were 366 residents in Nongphlab Subdistrict and 12 informants, including administrators, officers, and community leaders. A questionnaire and an interview form were used as an instrument to collect the data. The test statistics included frequency, percentage, means, standard deviation, and a content analysis.

The results of the study revealed that the subject mostly separated one part of their waste for sales and the rest was put in the garbage bins to be collected by the municipal officers. The subject's level of understanding of waste problems and management was found at a high level. However, their awareness of waste problems was found at a moderate level. In addition, the level of their understanding of waste management based on the philosophy of sufficiency economy was found at a high level. It was also suggested by the results of the study that three appropriate patterns of waste management according to the philosophy of sufficiency economy were to 1) support the people to consume in an environmentally-friendly manner, in line with their financial situations; 2) encourage people to separate waste according to the 3Rs, including Reduce, Reuse, and Recycle; 3) encourage people to make use of their waste, such as making it as animal foods, reproducing it as an alternative source of power. Finally, all of these would be successful if Nongphlab Subdistrict considered waste management as an urgent agenda that needed immediate attention and action in order to build public awareness.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ขอบเขตการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	13
แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	50
แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึก	58
แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก.....	61
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้.....	63
แนวคิดเกี่ยวกับการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการ ขยะมูลฝอย.....	70
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	77
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหนองพลับ	88
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	91
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	104
การวิจัยเชิงปริมาณ	104
การวิจัยเชิงคุณภาพ	110

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	113
ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	113
ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	126
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	133
สรุปผลการวิจัย	133
อภิปรายผลการวิจัย	134
ข้อเสนอแนะ	138
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	150
ภาคผนวก ก	151
ภาคผนวก ข	160
ประวัติย่อของผู้วิจัย	167

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นต่อวันในปี 2553-2554.....	2
2 กลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.....	75
3 ประชากรแยกรายหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ	88
4 จำนวนและร้อยละขององค์ประกอบขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ.....	89
5 เปรียบเทียบร้อยละขององค์ประกอบขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลหนองพลับ กับค่ามาตรฐานของประเทศไทย	89
6 ต้นทุนในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองพลับปี 2555	90
7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	105
8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล	113
9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการจัดการขยะ ของประชาชน	116
10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ ความตระหนัก ของปัญหาขยะ และการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้าน	117
11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ขยะมูลฝอย.....	118
12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับ การจัดการขยะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	119
13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความตระหนัก ด้านความรุนแรงของปัญหา.....	120
14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนักด้านการมี ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	121
15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการขยะตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	122
16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการขยะตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน.....	124
18 จำนวน และร้อยละของปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดของการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองพลับ	125
19 จำนวน และร้อยละของข้อเสนอแนะรูปแบบการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะก่อนทิ้ง	126
20 ข้อเสนอรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมของเทศบาลตำบลหนองพลับ	127
21 ข้อเสนอรูปแบบการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ.....	128
22 ข้อเสนอรูปแบบการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล.....	130
23 ข้อเสนอรูปแบบการจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน	131

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 ลำดับความสำคัญของ 5 ขั้นตอนสำหรับการจัดการขยะมูลฝอย	38
3 ขั้นตอนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย.....	44
4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	54
5 กระบวนการเกิดความตระหนัก.....	62
6 รูปแบบการประเมิน CIPP-I Model.....	78
7 โครงสร้างทางความคิดที่แสดงคุณสมบัติของหน่วยระบบ	81
8 การสรุปปัจจัยสำคัญในทฤษฎีคุณลักษณะ (Attribution Theory)	84
9 ลำดับความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์.....	87